

Förvaltningsklagan gällande Trobergshemmet, Mariehamns stad

Beslut

Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet (ÅMHHM) noterar att på Mariehamns stads hemsida återfinns Trobergshemmets plan för egenkontroll i vilken ingår äldreomsorgens principer för rekrytering av personal med såväl formell som icke formell kompetens i omsorgsarbetet.

Ärendet avslutas utan vidare åtgärder.

Ärende som behandlas

Anonym (klaganden) har den 19.04.2022 har framställt en fråga (Dnr V/13392/2022) hos Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira). Valvira överförde den 05.05.2022 med stöd av 21 § i förvaltningslagen (FFS 434/2003) frågan till ÅMHHM för handläggning och för eventuella åtgärder som frågan ger anledning till. Genom frågan framför klaganden sitt missnöje mot att Trobergshemmet tillåter en person med av klaganden påstådd analfabetism att jobba som inhoppare i vården. Klaganden säger sig kunna läsa och skriva men får själv inte jobba kvar eftersom klaganden saknar utbildning.

Inbegärda utlåtanden och utredningar

ÅMHHM har den 16.05.2022 per telefon diskuterat frågan om utbildad personal med Trobergshemmets biträdande äldreomsorgschef som säger att ledningen på Trobergshemmet inte har delgetts kännedom om att ovanstående missnöje föreligger. Biträdande äldreomsorgschef uppger i telefonsamtalet att bristen på närvårdare dock föranleder Trobergshemmet att anställa personer som inte är yrkesutbildade inom vård men har ett intresse av att arbeta med äldre klienter. Dessa personer som saknar formell kompetens som närvårdare anställs som inhoppare och får ekonomisk ersättning per antal timmar som de jobbar. ÅMHHM har inte kunnat inhämta ytterligare information i missnöjet eftersom klaganden för myndigheten är anonym. ÅMHHM har tagit del av den egenkontrollplan som äldreomsorgen förtjänstfullt utarbetat och som finns på stadens hemsida under rubriken *Äldre och omsorg*.

Juridiska utgångspunkter

För att säkerställa kvaliteten på tjänsterna skall en verksamhet inom socialvården enligt 5 kap 47 § i landskapslag (ÅFS 2020:12) om socialvård bland annat göra upp en plan för egenkontroll för att säkerställa socialvårdens kvalitet, säkerhet och ändamålsenlighet.

Enligt 21 § 1 mom. i äldrelag (ÅFS 2020:9) för Åland ska en offentlig eller privat serviceproducent vid verksamhetsenheten ha en personal som till antal, utbildning

och uppgiftsstruktur garanterar att de äldre tillhandahålls service av god kvalitet och som motsvarar det servicebehov som de äldres funktionsförmåga förutsätter.

Den 3 § i Landskapslag (ÅFS 2020:24) om yrkesutbildade personer inom socialvården stadgar bland annat att yrkesutbildade personer inom socialvården är de som med stöd av denna lag har fått rätt att utöva yrke (*legitimerad yrkesutbildad person*) och de som med stöd av denna lag har rätt att använda en yrkesbeteckning för en yrkesutbildad person inom socialvården (*yrkesutbildad person med skyddad yrkesbeteckning*) samt att också andra personer med tillräcklig utbildning, erfarenhet och yrkesskicklighet kan vara verksamma i uppgifter som hör till en yrkesutbildad person med skyddad yrkesbeteckning.

Landskapslag (ÅFS 2020:24) 5 § om yrkesutbildade personer inom socialvården är en yrkesutbildad person inom socialvården skyldig att upprätthålla och utveckla sin yrkesskicklighet och att göra sig förtrogen med de bestämmelser och föreskrifter som gäller yrkesutövningen. Arbetsgivaren för en yrkesutbildad person inom socialvården ska göra det möjligt för personen i fråga att i sitt arbete få nödvändig handledning och delta i fortbildning som behövs för utvecklandet av yrkesskickligheten.

ÅMHM:s bedömning och motivering

Frågan gäller i grunden rätten att arbeta som inhoppare i vården trots avsaknad av formell kompetens så som närvårdare, vilket är den utbildning som lagen syftar på gällande yrkesperson med skyddad yrkesbeteckning. Varken socialvårdslagen eller lagen om yrkesrättigheter känner till benämningen utbildad personal men tillåter under förutsättningar av tillräcklig utbildning, erfarenhet och yrkesskicklighet andra personer att vara verksamma i uppgifter som hör till en yrkesutbildad person med skyddad yrkesbeteckning. ÅMHM kan med stöd av äldreagen konstatera att klientnära arbete ska vara av god kvalitet och främja den äldres funktionsförmåga och således bör en person utan formell kompetens i sin arbetsutövning inneha liknande kunskap i klientnära omsorgsarbete som en person med formell kompetens det vill säga en närvårdare som har skyddad yrkesbeteckning. ÅMHM konstaterar vidare att de lagliga bestämmelserna om plan för egenkontroll möjliggör för verksamheten att upprätta en manual för personalrekrytering i vilken ingår principer för rekrytering av person som saknar formell kompetens i omsorg och hur verksamheten kontrollerar denna persons lämplighet att vikariera för personal med skyddad yrkesbeteckning. ÅMHM kan utgående från den egenkontrollplan som stadens äldreomsorg utarbetat konstatera att principerna för personalrekrytering återfinns under kapitlet *Personal*.

ÅMHM behandlar inte påståenden om analfabetism vilket ligger utanför myndighetens lagtillsyn.

Ärendet medför i det här skedet inga myndighetsåtgärder med beaktande av att frågan är vagt ställd och frågeställaren inte har kunnat höras på för frågan mer klagörande information.

Besvär

I enlighet med 6 § 1 mom. förvaltningsprocesslagen (FFS 586/1996) kan inte ändring i detta beslut sökas genom besvär.
Beslutet justeras omedelbart.

För Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet

Susanne Perander
Myndighetschef
Beslutande

Maria Erikson
Social- och hälsovårdsinspektör
Föredragande

För kännedom

1. Valvira, överinspektör Carola Arjatsalo,
Bangårdsvägen 9, 00520 Helsingfors